

Maurice Béjart en Tania Baria in *Symphonie pour un homme seul*, Archief van de Munt © Oscar

Helemaal in het kader van de Expo-ideologie echter worden de verschillende dansbijdragen van een nationalistisch label voorzien. Het gaat daarbij altijd om grote tegenstellingen. De Verenigde Staten worden steevast vergeleken met de Sovjet-Unie, het Westen wordt tegengesteld aan de Oostbloklanden. We bevinden ons ook hier te midden van de koudeoorlogs-ideologie, die door de Expo-ideologie als het ware wil worden getranscendeerd.

Een andere tegenstelling is die van 'klassiek' versus 'modern'. Wat begrepen moet worden als: 'klassiek romantisch ballet' versus 'moderne dans'. Ook al betreft Lobet het dat de 'moderne' dans onvoldoende aanbod is gekomen tijdens de Expomaanden, zijn opvatting over wat 'moderne dans' kan (en moet) zijn, is vrij dubbelzinnig. Beslist niet een verder uitbouwen van het verfoeide expressionisme... Het komt mij voor dat Lobet kiest voor een soort middenweg: het verhalende ballet (of dans) behaagt hem evenmin als het abstracte, dat hem te cerebraal is. Ook de tegenstelling 'figuratief/ abstract' bepaalt in die jaren de esthetische kwesties. Uiteraard niet enkel in de dans.

Ik meen te begrijpen dat hij voor het 'thematische' pleit. Dans waarin de mens en het

menselijke centraal staan. Of zoals Staf Vos in de mooie inleiding op de anthologie schrijft: het 'humanistische lichaamsbeeld'. Iets waar een Béjart hem natuurlijk erg goed in tegemoet zal komen.

Bepalend voor een adequaat modernisme blijft de 'goede smaak'. Het is opvallend hoe vaak 'mauvais goût' of 'vulgariteit' wordt gebruikt om een negatief oordeel te formuleren. Lobet voelt daarenboven nog een zeker ongemak bij wat hij het 'psychoanalytische' noemt. Niet alleen ontdekt hij hier uitlopers van het expressionisme, maar ook komt het lichaamsbeeld dat hem als ideaal voor ogen zweeft in het gedrang. Psychoanalyse in deze context betekent dan ook zoveel als 'seksueel geladen'. Dat Béjart daar op een beheerste manier ('bon goût') mee omspringt, maakt hem des te sterker als uitverkoren figuur, als baanbreker en vertolker van de nieuwe tijden.

Gezien de Franse sfeer waarin zowel Lobet als Sion schrijven, kan het verbazen dat er zo weinig aan de Ballets Russes wordt gerefereerd. Meer bepaald de twee peilers waarop de terechte reputatie van Diaghilevs groep steunde, namelijk opdrachten aan een hele reeks hedendaagse componisten en de medewerking van beeldende kunstenaars, spelen geen noemenswaardige rol. Daarentegen brengen ze heel duidelijk een 'nieuw' begrip naar voren: het belang van de *choreograaf* wordt systematisch vooropgesteld, wat bij de Ballets Russes zeker (nog niet) het geval is. In dat verband spreken onze dansdeskundigen

'Als extreem individualist is Robbins de choreograaf van het genot. Maar dat genot moet ook kwaliteit hebben. Ook bij het brengen van een klucht kan men getuigen van goede smaak, zoals Maurice Béjart bewezen heeft met *La belle au boa*. Tussen het kluchtige ballet en deze kermis-Chopin is er heel die ruimte waarin genres vermengd worden.'

MARCEL LOBET (in 'Les Ballets U.S.A. de Jérôme Robbins', *Le Soir*, 1958)

graag over 'choreauteurs'. Terloops, het is in diezelfde jaren dat er in de Franse filmkritiek gewag wordt gemaakt van de 'auteur' en men het heeft over 'la politique des auteurs'! Met kort daarop de opkomst van de 'nouvelle vague'...

*

Het programma van Expo 58 kenmerkt zich, naast de meer traditionele vormen van klassiek en modern ballet, door een bijzonder groot aanbod aan zogenaamde 'folkloristische dans'. Vooral de landen uit het Oostblok, met hun kleurrijke en virtuoze spektakels, vallen in de smaak van het publiek. Gedurende jaren zullen zij onze podia teisteren en voor uitverkochte zalen zorgen. Perfect spektakelproduct voor de tourneeagentschappen.

Het is overigens vreemd dat dit eerder marginaal verschijnsel, dat naar 'oudheidkunde' ruikt, een halve eeuw later gemeengoed is geworden. Waarmee ik niet wil zeggen dat de folkloristische dans het als kunstvorm heeft overleefd. Wel dat de niet-Westerse inbreng en aanwezigheid, in een veelheid aan vormen, niet meer weg te denken zijn uit de hedendaagse dans.

Wat onze recensenten met deze verschijnselen aan moeten, weten ze zelf niet zo goed. Ik heb de indruk dat ze hen gemakkelijks halve onder de rubriek 'ontspanning' onderbrengen en zo in tegenstelling brengen met de hogere vormen van danscultuur.

*

Geregeld wordt de moderniteit van de dans vergeleken met de moderniteit van de film. Maar vreemd genoeg wordt nooit gerefereerd aan wat er zich juist op dat moment al een hele tijd in de Hollywoodmusical aan het afspelen is. Het zijn de glorie-dagen van de MGM-musical. Dat verbaast des te sterker bij iemand als Lobet, die toch in een vorige periode de filmrecensent van *Le Soir* was. Ongetwijfeld heeft hij toen de toppunten van de dansmusicals *On the Town*, *An American in Paris* of *Singin' in the Rain* gezien en kende hij het werk van Michael Kidd, Hermes Pan, Bob Fosse, Jack Cole, en vooral Gene Kelly en de